

Helse og omsorgsdepartementet

Høringsvar - NOU 2012: 17 Om kjærlighet og kjøletårn

Stine Sofies Stiftelse er en prosjektorganisasjon med følgende hovedmålsetting:

- FOREBYGGE vold og overgrep mot barn
- AVDEKKE vold og overgrep mot barn
- IVARETA det voldsutsatte barnet
- PÅVIRKE myndighetene til å bedre barns rettsvern

Det kan innledningsvis presiseres at Stine Sofies Stiftelse generelt imøtekommer endringer som styrker rettstilstanden og ivaretagelsen av barn, pårørende og etterlatte.

Temaet for høringen er om det fortsatt skal være straffbart å smitte andre med alvorlig seksuelt overførbart sykdom, og eventuelt også å utsette andre for smittefare. Stiftelsen vil ikke kommentere de forslagene som gjelder smittespredning via luft, vann, mat etc, da dette er utenfor stiftelsens fagområde. Stiftelsen vil også kun ta stilling til smitte ved seksuell omgang, da annen smitte vurderes som utenfor vårt fagfelt.

Spørsmålet er om overføring av smitte gjennom seksuell omgang bør være straffbart.

Når det gjelder seksuelle overgrep mot barn, vil overføring av seksuelt overførbart sykdom medføre at de skjerpende strafferammene kommer til anvendelse. I tilfeller hvor smitte ikke er overført, vil smittefare kunne være et skjerpende moment ved straffeutmålingen. Stiftelsens område er således dekket via denne reguleringen, og det vises også til eksempler på rettspraksis hvor straffeloven § 155 brukes i konkurrens med seksuallovbruddet.

Stiftelsen støtter flertallets sin vurdering om at smitteoverføring bør kunne straffes, også i andre tilfeller enn der hvor gjerningspersonen har som hensikt å smitte. Det å påføre andre skade ved å utsette de for en alvorlig sykdom, eksempel HIV-smitte, mener stiftelsen at under visse omstendigheter må kunne straffes. Stiftelsen er enig at man bør begrense det til sykdommer av kvalifisert art. Mennesker som vet de er smittet har ansvar for å forebygge at andre blir smittet. Enhver har ansvar for sikker sex, men et særlig ansvar ligger hos de som vet at de er smittet.

Den rettspraksis som er vist til i høringsnotatet omhandler for det meste saker hvor den smittede part gjennom feilaktig eller misvisende informasjon om sin smittestatus, over lengre tid, har fått partneren til å avstå fra bruk av trygg beskyttelse, som for eksempel kondom. I slike tilfeller mener vi at vedkommende må straffes.

Utvalget har også vurdert om man skal ha særskilt straffebestemmelse om smitteoverføring eller anvende de generelle straffebudene om kroppsskade. Stiftelsen støtter flertallet i sin vurdering at det bør reguleres gjennom egne straffebud da utvalget konkluderer med at det trolig vil være vanskelig å dømme for smitteoverføring ved bruk av de generelle straffebudene om vold grunnet skyldkravet. Det blir også påpekt at det vil være domstolen som fastlegger hva som rammes av de generelle straffebudene, noe som vil gjøre situasjonen mindre forutsigbar. Stiftelsen har hovedfokus på fornærmede, og viser til utvalgets flertall sin vurdering om at et særskilt straffebud i noen grad vil bidra til å styrke den fornærmedes stilling.

Det neste spørsmålet er s om det skal være straffbart å utsette andre for smittefare. Stiftelsen støtter flertallets syn om at det å utsette andre for smittefare på en utilbørlig måte også bør være straffbart. Det at man ikke er blitt smittet, vil være et moment ved straffutmålingen.

Etter gjeldende rett er bruk av kondom straffritaksgrunn, og utvalget ønsker å lovfeste dette da det ikke syns å være kjent av de som er berørt eller interessert i feltet. Stiftelsen støtter forslaget.

Utvalgets flertall går inn for en egen straffebestemmelse som vil omfatte alle de alminnelige forsettsformene samt grov uaktsomhet. Stiftelsen støtter dette.

Utvalget går inn for at samtykke bør kunne frita for straff ved frivillig seksuell samhandling mellom to jevnbyrdige parter, så sant den ikke-smittede er informert om den konkrete smittefaren og konsekvensene av mulig smitte, og avgir et reelt samtykke til å bli utsatt for slik smittefare. Det foreslås at et slikt samtykke bare er straffri dersom det er avgitt i nærvær av helsepersonell i forbindelse med at partene sammen er til smittevernveiledning. Stiftelsen støtter forslaget om straffritak under forutsetning om at samtykket er informert og gis i nærvær av helsepersonell.

Utvalget foreslår at den alminnelige strafferamme for overtredelse av § 237 settes til bot eller fengsel inntil tre år. Strafferammen for grov uaktsom overtredelse er fengsel inntil et år. Foreslår også en bestemmelse om grov overtredelse med en strafferamme på fengsel inntil seks år som gjelder for både forsettlige og grovt uaktsomme overtredelser.

Stiftelsen er enig med utvalget i at informasjon om sikker sex må inn i seksualundervisningen i grunnskolen. Stiftelsen har lenge understreket betydningen av seksualundervisning overfor barn, og spesielt med fokus på seksuelle overgrep. En breiere seksualundervisning med informasjon om "lovlig" sex, som både omfatter sikkert sex og seksuelle overgrep, bør få større plass i skolen.

Utvalget mener det er rimelig at fornærmede som er blitt utsatt for seksuelle overgrep som kan innebære smittefare, får mulighet til en raskest mulig avklaring av om det

seksuelle overgrep også har innebåret en konkret smittefare. Stiftelsen er enig i dette, og støtter forslaget om det kan tas blodprøve av den som med skjellig grunn mistenkes for overgrepet, uten dennes samtykke. Belastningen av å være utsatt for seksuelle overgrep er stor nok, om man ikke i tillegg skal være redd for smitte av alvorlig sykdom.

Med vennlig hilsen

Stine Sofies Stiftelse

Ada Sofie Austegard
Leder
Stine Sofies Stiftelse

Mari Jensen
Jurist
Stine Sofies Stiftelse